

2015.01.08.

„Szerethető, közepes költő szeretnék lenni” - interjú Varró Dániellel

Népszerű gyerekverseinek egyike nemrég botrányt kavart, ami után már nem biztos benne, hogy van olyan: vers mindenkinek.

Magyar Narancs: Közismert jámborságodnak köszönhető, hogy az ötödikes tankönyvben található versed miatt kirobbant vitához nem szóltál hozzá?

Varró Dániel: Hogy mi történik egy verssel, miután elengedtem a kezét, nem igazán az én dolgom. Ha félreértik, hát félreértik. A kritikákra se válaszol az ember, nem elegáns. Ám az én amazontermészetű feleségem, akinek egyébként már a botrány előtt megírtam a „Feleségem ha felmegy a Facebookra, ott a seggét mindenkinek szétrúgja” kezdetű hitvesi verset, nem állta meg, hogy ne válaszoljon egy csípőset. Érintve érezte magát egyrészt, mert gyereknevelési elvekről is szó volt, másrészt sokan üzenték, hogy haljak meg az egész csalámmal együtt. Megmutatta nekem a posztot, mielőtt kitette volna, én meg jól szórakoztam rajta, mondtam, hogy hadd menjen. Később, mikor egyre több helyen írtak az ügyről, már-már rávettem magam, hogy hozzászóljak, de aztán úgy tele voltam munkákkal, hogy nem jutottam el odáig. Nem is a gyűlölet lepett meg annyira, inkább az, hogy kicsit megrendült a hitem a saját költői céljaimban. Nem olyan régen jöttem rá ugyanis, hogy az én ars poeticám körülbelül Petőfiével azonos, miszerint – ahogy *A költészet* című versében írja – a költészet nem nagyúri, díszes, tündöklő terem, hová csupán csak fénymázás cipőkben lehet bejárni illedelmesen, hanem olyan épület, mely nyitva van boldog-boldogtalannak, ahová belépni mezítláb is szabad. Szerintem is szabad mezítláb. Én is kvázi a népnek, a nép nyelvén szeretnék írni, barátságos, közérthető költészetet szeretnék művelni. És eddig abban a hitben voltam, hogy olyanokat írok, amit tényleg mindenki ért. Számomra az egész ügynek a legnagyobb tanulsága, hogy mégis van egy nem is olyan vékony réteg, amelynek még ez is magas, annyira a szó szerinti olvasás szintjén áll. Nekem erről az *Isaura* jutott eszembe, ami gyerekkoromban ment a tévében, és hogy a nézők egy része gyűjtött *Isaura* felszabadításáért, másik részük megdobálta záptojással a gonosz rabszolgatartó Leonciót alakító színészt. Tehát

hogy tényleg van egy csomó ember, akiknek nem megy az az egyszerű különbségtétel, hogy van az élet meg van a tévé, vagy van az élet és van az irodalom, és ezek közé hiba egyenlőségjelet tenni. Az elhíresült vers agyatlan egyszerűsége is tréfa, szándékosan táncol a gagyi pengeélén. Ezt aztán végképp nagyon kevesen ismerték fel a vitatkozók közül, holott a négy szótagos mozaik-rímek, mint „jó játék a laptopkábel, / főleg, ha még nem lopták el”, lólába szerintem kilóg. Kicsit ez is bántotta a költői hiúságomat.

MN: A vers mindenképpen egy konstruált nyelv, és innen már ott a veszély...

VD: Én tényleg naivan hittem abban, hogy van olyan, hogy vers mindenkinek. De be kell látnom, hogy ez nem volt reális. Eszembe jutott egy gyerekkori élményem is. Általános iskolás voltam, talán hatodikos, már érdekelték a versek, szerettem őket. *A helység kalapácsát* tanultuk, megnéztük azt a régi Bessenyei Ferenc-es, Garas Dezső-s feldolgozását magyarórán. Az osztálytársaim röhögtek rajta, hogy milyen ostobaság, hogy a nap piros gombóca, haha, milyen hülye a költő. Emlékszem, ahogy gyúlt bennem a tehetetlen düh, hogy nem veszik észre ezek a buták, hogy ez milyen jó, és azon röhögnek fölényesen, ami eleve vicc. Mélyen bennem van, hogy tudom, milyen szuper dolog a költészet, és tudat alatt, azt hiszem, egyfajta küldetésemnek érzem, hogy ezt felmutassam úgy, hogy a hülye is megértse.

Fotó: Sióréti Gábor

MN: Az interaktív óráidon, vers-workshopokon könnyen bevonod a gyerekeket?VD: Korosztályonként változó és helyfüggő is. Az egészen kicsiket, úgy negyedekig, nagyon könnyű megszólítani bárhol. Ha megkérdem őket, hogy szeretik-e a verseket, a válasz kórusban egy

hatalmas igen. De ha nem figyelek oda, és ötödikes kor felett ezzel indítok, akkor jön a kiabálás, hogy nem, pfuj! A kicsik zsigerből szeretik és értik a verseket. A középiskolásokkal megint megy, a kiskamaszokkal nehéz. Már dedós nekik, ami kicsiknek szól, de még nem veszik az iróniát. Őket szerintem mindennel nehéz megfogni, annyira saját maguk felé fordulnak, épp elég nekik a sok belső változás. Szóval főleg korosztály kérdése. De, mondjuk, az feltűnő, hogy például mikor a költői indulásomról kérdeznak, és elmondom, hogy gyerekkoromban írtam egy elbeszélő költeményt: a *Nyuszikát*, aztán megírtam a *Nyuszika szerelmét* és a *Nyuszika estéjét*, ez régebben poén volt, amin megbízhatóan nevettek, újabban viszont egyre gyakrabban hozzá kell tennem, hogy mert ahogy, ugye, Arany János és a *Toldi*... Egyre kevésbé evidensek ezek a közös alapok.

MN: Nálad azt látom, hogy a saját író-olvasó találkozóidon kívül nem veszel részt az olvasást népszerűsítő projekteken. Mondjuk, régebben se vettél részt semmiben, eladott példányszámokban meg mindannyiunkat versz.VD: Csomó szerencsés véletlen kellett ehhez nyilván.

Amikor megjelent a *Bögre azúr (az első kötete, 1999-ben – a szerk.)*, akkor sokszor szerepeltem például a tévében. Vámos Miklós, akinek a lánya az angol szakon évfolyamtársam volt, és talán rajta keresztül ismerte meg a verseimet, több műsorába meghívott. Akkoriban ez még sokat számított, és azóta is többen gondolják azt, hogy Vámos úr *Lehetetlen* című műsorában én voltam még a zongorázó kisfiú is. Ezt a városi legendát most itt eloszlatom. Mások is szokták találgatni, mitől lettem ennyire népszerű, és a leggyakoribb megfejtés az, hogy sok segget nyaltam. A tankönyvbe is emiatt került be most a versem egyes kommentelők szerint. Pedig minden vagyok, csak nyomulás nem, ha csak lehet, nem veszem fel a telefont, nem megyek el sehová, és nemigen beszélek senkivel. Szociofób vagyok, úgy nehéz segget nyalni.

MN: Az utóbbi években csak gyerekversekkel jelentkezél. Első könyveiddel komolyan foglalkozott a kritika, Menyhért Annától kezdve Vörös Istvánon át Borbély Szilárdig gyakorlatilag mindenki írt rólad. Azóta hallgat a kritika. Ez hogy érint?

VD: Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy az indulásomat érdekesnek tartották, és pont azért, mert kijutott nekem a kritikai elismerésből, nem hajszolom ezt olyan kétségbeesetten. Ismerek megkeseredett pályatársakat, akikben túska, hogy soha nem kaptak elég méltatást, díjakat, úgyhogy nagyon hálás vagyok a sorsnak, hogy nekem ez megvolt, és nem kell ezen görcsölnöm. Mindig arról írok, ami leginkább foglalkoztat, és az utóbbi időben az foglalkoztatott főleg, hogy a gyerekeim milyen cukik. De mostanában azért kezd a rózsaszín köd oszlani, és érzem, hogy ideje volna valami komolyabbat is csinálni. Lassan készülnek az új versek, egyebek, és nekem is kérdés, hogyan fogják fogadni őket, mennyire tudok olyat írni, ami még érdekes. Az első két könyvem nagyon jó kritikákat kapott, a harmadik, a *Szívdesszert* kapcsán már sok volt a fanyalgás, a nevesebb kritikusok lehúzták. Ez rosszul esett persze, de személyesen örülök, hogy megszületett ez a könyv, terápiásan jót tett nekem, hogy a nagy szerelmi csalódást kiírtam magamból. És a közönség szerette. Volt egy kritikai beszélgetés róla például, amikre általában nem túl sokan szoktak elmenni, de a *Szívdesszert*ről szólóra elment egy csomó hölgy olvasó, és miután vége lett a szakszerű vitának, volt olyan hölgy, aki fölállt, és elmondta tüzesen, hogy akármit mondanak is a kritikusok, neki és a nőtársainak a lelkét igenis nagyon megérintették a verseim.

MN: Neked mi a fontosabb?

VD: Nyilván az ember mindent akar, és főleg azt, amiből kevesebb jut, de már huszonegy évesen is úgy nyilatkoztam, ha a céljaimról faggattak, hogy elsőrangú műfordító és szerethető, közepes költő szeretnék lenni. Aztán rám szóltak, hogy ne nyilatkozzak ilyeneket, de a szívem mélyén mindig is ezt éreztem elérhető és kívánatos célnak. Tulajdonképpen ma is így van.

MN: Kézenfekvő kérdés, hogy azok a szerzők írnak jobb gyerekverset, akiknek van, vagy azok, akiknek nincsenek gyerekeik.

VD: Sok olyan verset olvastam egyébként kitűnő költőktől, ami arról szól, hogy a gyereke mondott vagy csinált valamit, és ez milyen csodálatosan költői, miközben te, akinek nem a gyereke, azt látod, hogy baromira nem. Én nem találok a mások gyerekeit fele olyan érdekesnek sem, mint a sajátjaimat. Úgyhogy ez egy veszély. Másrésztől azt is érzem, hogy mióta vannak gyerekeim, sokkal inkább tudom, hogy a gyerekeket mi érdekli, célzottabban tudok szólani hozzájuk.

MN: Az új, felnőtteknek szóló kötetedben lesznek állítólag hazafias versek is. Ez csak vicc volt, vagy mint mostanában oly sokan, te is írni kezdesz a közállapotokról?

VD: Vicc volt. Rájöttem, hogy nagyon kevés dologról írok, amiről más költők szoktak. Megnéztem hát, mik a témái régi nagyjainknak. Eszerint kell írni ars poeticát, hitvesi verset, hazafias tájkölteményt, ezeket próbálom kipipálni. Pusztaversem már szerencsére van. De speciel politikai verset nem tudnék érvényesen írni, nem érdekel eléggé. Úgy nőttem fel, hogy nem járatlak a szüleim napilapokat, anyukám mindig azt mondta, soha semmit nem szabad aláírni, semmilyen tüntetésre nem szabad elmenni, a politikát nem engedjük be a lakásba. Most persze ez a mamám az, aki aláír meg tüntet, ebből is érzékelem, hogy baj van, de bennem még mindig nagy a tartózkodás. Ráadásul a magyartanárom, aki első mesterem volt a gimnáziumban, és aki költőt kezdett el belőlem faragni, szintén belém verte, hogy nagyon nem elegáns, ha egy költő belefolyik a közéletbe. Szóval nem teljesen értek magammal egyet ebben, de nem sokat foglalkozom a közállapotokkal. Inkább az elefántcsonttornyot választom, leszek szentiváni remete. Az az igazság, hogy annyira kétbalkezes-kétballábas ember vagyok, hogy maga a hétköznapi élet is hatalmas kihívás számomra. Például állati büszke vagyok rá, hogy harmincöt éves koromra sikerült megtanulnom vezetni, és még mindig életben vagyok. Egyelőre az a célom, hogy abban a kis körben, amire van közvetlen ráhatásom, legyenek rendben a dolgok, és csak bízom benne, hogy ez a kör szép lassan tágulni fog.